บทเพลง
จากรายการวิทยุโรงเรียน
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
กรมวิชาการ

บทเพลงที่แต่งก่อน พ.ศ. ๒๕๑๕
ไม่มีในหนังสือรวมเพลงของวิทยุโรงเรียน

เพลงสวัสดี

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

สวัสดีคุณครูสวัสดี
สวัสดีเด็กๆ ทั้งหลาย
วันนี้เราสุขสบาย
เพราะได้ร้องเล่นเต้นรำ
(เนื้อร้อง ตัวโน้ต)
มี มี มี โด ซอล
มี ซอล ซอล ซอล มี โด
ลา โด ลา ฟา ลา ซอล
ลา ซอล ฟา มี เร โด

เพลงเต่า

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

สี่ตีนเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง
เดินยักเยื้องเชื่องช้าเป็นหนักหนา
ฉันคือเต่า อาศัยอยู่ในนา
กินผักหญ้าเป็นอาหารเบิกบานใจ

เพลงนกพิราบ

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - จากหนังสือ Song of Children Likes

พั่บ พึบ พั่บ ขยับบิน
พั่บ พึบ พั่บ ขยับบิน
ฝูงนกพิราบ ดำและเทา
น่ารักจริงนา
บินวนเวียน อยู่บนหลังคา
และบินมาเกาะตามกิ่งพฤกษา
ใช้ปีกหางกันอยู่ไปมา
แสงแดดจ้ามาคืนรัง

เพลงนก

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เหมราช (ของเก่า)

นกยูง นำฝูง ร่อนมา
ฝูงกา มาเกาะ ต้นไทร
แขกเต้า บินมา แต่ไกล
นกเขาใหญ่ โผเกาะ ต้นจันทน์
กระจาบ โฉบฉาบ ถาลง
กิ้งโครง เคล้าคู่ คลอกัน
นกแก้ว ส่งเสียง จำนรรจ์
สุขสันต์ อยู่ใน พนา

บทเพลงที่คัดจาก หนังสือเพลงวิทยุโรงเรียน ปี ๒๕๑๕-๒๕๓๒

เพลงเล่นซ่อนหากัน

(ป ๑ / ๒๕๑๕ หน้า ๔)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - สร้อยลำปาง ตัด

(บทคนซ่อน)

เล่นซ่อนหากัน	มาให้ฉันผูกตา
และเธอต้องสัญญา	ว่าจะไม่เล่นโกง

(บทคนหา)

เตรียมพร้อมหรือยัง	ระวังซ่อนให้ไกล
อย่าให้ฉันจับได้	แล้วไม่ต้องอยู่โยง

เพลงแขกระเริง

(ป ๑ / ๒๕๑๕ หน้า ๙)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - แขกระเริง (ของเก่า)

๑. ไม้หกกระดกขึ้นลง
น้ำหนักเที่ยงตรงมั่นคงดีครัน
ผลัดกันขึ้นผลัดกันลง
นั่งตัวให้ตรงขึ้นลงสลับกัน
โจ๊ะติง ติงทั่ง ทั่งติง
โจ๊ะติง ติงทั่ง ทั่งติง

๒. เล่นไม้หกกระดกขึ้นลง
กอดอกและจงยันดินด้วยเท้า
ถีบให้ลอยสนุกไม่เบา
อยากเล่นไหมเล่ามาเล่นด้วยกัน
โจ๊ะติง ติงทั่ง ทั่งติง
โจ๊ะติง ติงทั่ง ทั่งติง

เพลงระบำรำมะนา

(ป ๑ / ๒๕๑๕ หน้า ๓๐)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - แขกกะเล็ง (ของเก่า)

เต้นรำระบำรำมะนา
เต้นรำระบำรำมะนา
สรวลเสเฮฮา
เริงร่าสนุกจริง
ขยับมือดังกรุ๋งกริ๋ง
ขยับมือดังกรุ๋งกริ๋ง
เสียงกลอง โจ๊ะ ติง ติง
ติง ทั่ง ติง ติง ทั่ง ติง
ดีนาร์ ดีนาร์ ดีดีนาร์
ดีนาร์ ดีนาร์ ดีดีนาร์
อิ๊ดดี้ ทา เรนาร์
เริงร่าสนุกจริง

เพลงปู

(ป ๑ / ๒๕๑๖ หน้า ๓)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - พม่าตัด

แปดตีนเดินมา	หลังคามีกระดอง
ก้ามใหญ่ทั้งสอง	เป็นอาวุธป้องกันตัว
ที่อยู่อาศัยมีไปทั่ว	เล่นตมไม่กลัว
ชอบซ่อนตัวตามสบาย	กินกุ้งกั้งปูปลา
อีกนานาหอยทั้งหลาย	มีชื่อเรียกมากมาย
แสม ม้าลาย	ปูทะเล ปูนา

เพลงพญาหงส์ทอง

(ป ๒ / ๒๕๑๖ หน้า ๑๗)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - พญาหงส์ทอง (ของเก่า)

เจ้าพญาหงส์ทอง	บินลอยล่องบนท้องธารา
โผลงตรงชายน้ำ	ลงลุยย่ำอยู่ไปมา
ตีนเหยียบกอสาหร่าย	ปากก็ไซ้หาปลา
ปลาน้อยลอยแหวกว่าย	หนีเหตุร้ายจำเพาะหน้า
หาทางลี้หลบภัย	ซ่อนอยู่ในปทุมมา
รอดพ้นภัยปักษา	ต่างเริงร่าว่ายเวียนวน

เพลงจีนเจ้ไจ้ยอ

(ป ๑ / ๒๕๑๗ หน้า ๘)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เพลงจีนเจ้ไจ้ยอ (ของเก่า)

๑. หนูเป็นเด็ก ยังเล็กอยู่นักหนา
หนูเป็นคนดี อย่าจู้จี้นะหนูจ๋า
หนูยังเล็ก เป็นเด็กนักหนา
หนูเป็นคนดี นอนเสียทีเถิดหนา
(สร้อย)
ขวัญอ่อน มานอนเสียที
ขวัญ ขวัญอ่อน มานอนเสียที
หนูเป็นเด็กดี
นอนเสียทีเถิดนา

๒. ฉันเป็นเด็ก ยังเล็กอยู่นักหนา
ฉันเป็นคนดี ฉันไม่จู้จี้เลยหนา
ฉันยังเล็ก เป็นเด็กนักหนา
ฉันเป็นคนดี ฉันต้องมีวิชา
(สร้อย)
ฉันต้องไปเรียนทุกวัน
ฉัน ฉันต้องไปเรียนทุกวัน
ฉันเป็นคนดี
ฉันต้องไปโรงเรียนทุกวัน

เพลง โด เร มี ฟา

(ป ๒ / ๒๕๑๗ หน้า ๑๓)

เนื้อร้องและทำนอง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

โด เร มี ฟังเสียงดนตรี
เร มี ฟา เรียงตามกันมา
ขึ้นและลงจงฟังให้ดี
ฟังเสียงดนตรี ฟา มี เร โด
(เนื้อร้องเป็นเสียงตัวโน้ต)
โด เร มี ฟา มี เร โด
เร มี ฟา ซอล ฟา มี เร
มี ฟา ซอล ลา ซอล ฟา มี
ซอล ฟา มี เร ฟา มี เร โด
ทำท่าพร้อมกัน
หนึ่ง สอง สาม สี่
จังหวะดนตรี มีความสำคัญ
หนึ่ง สอง สาม สี่
ฟังเสียงดนตรี ทำท่าพร้อมกัน

เพลงเทพทอง "อยากเป็นอะไร"

(ป ๒ / ๒๕๑๗ หน้า ๑๗)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เพลงเทพ (ของเก่า)

อยากเป็นกบ	(ฮ้าไฮ้)	ร้องอ๊อบอ๊อบ ในกอหญ้า
อยากเป็นปลา	พ่นน้ำ	ดำผุดว่าย
อยากเป็นเป็ด	(ฮ้าไฮ้)	ว่ายน้ำ ตามสบาย
อยากเป็นกระต่าย	โลดเต้น	เล่นแสงจันทร์
อยากเป็นนก	(ฮาไฮ้)	น้อยน้อย เหินลอยฟ้า
อยากเป็นม้า	โลดไล่	ในไพรสัณฑ์
อยากเป็นไก่	(ฮาไฮ้)	ขันจ้า ท้าตะวัน
อยากเป็นเด็ก	คนขยัน	ดีกว่า เอย

เพลงนกกางเขน

(ป๒/๒๕๑๘ หน้า ๑๙)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เขมรกล่อมลูก (ของเก่า)

นั่นอะไร เห็นไวไว	นกกางเขน
จับตอไม้เอน	เคียงคู่จู๋จี๋
ขนดำแซมขาว	หางยาวสวยดี
โปรยข้าวให้ซี	มันจะรี่มาจิกกิน

เพลงเป่าปี่สีซอ

(ป / ๒ หน้า ๒๒)

เนื้อร้อง - ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เขมรชนบท (ของเก่า)

เป่าปี่สีซอ	คลอเสียงเอื่อยๆ
ลมพัดโชยเฉื่อยๆ	ง่วงเหงาหาวนอน พักผ่อนเถิดเอย
เสียงกลองตึงตัง	ตีดังสะท้อน
แม่หนูขวัญอ่อน	ง่วงเหงาหาวนอน พักผ่อนเถิดเอย

เพลงอะไรเอ่ย

(ป ๒ / ๒๕๑๘ หน้า ๒๑)

เนื้อร้อง - ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - ญี่ปุ่นฉะอ้อน (ของ หลวงประดิษฐไพเราะฯ)

อะไรเอ่ย สีเหลือง	เหมือนทอง
อยู่ในกล่อง สีขาว	เป็นรูปไข่
ระวังหน่อย เดี๋ยวมันจะแตก	เปลือกจะแยกออกไป
ทายหน่อยได้ไหม ทายว่า ไข่	ก็ใช่น่ะซี

เพลงไอ้โม่ง

(ป ๒ / ๒๕๑๙ หน้า ๑๘)

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

๑. ถาม ไอ้โม่งเอ๋ย กินข้าวกับอะไร
โม่ง กินข้าวกับไข่
ถาม อร่อยไหมจ๋า
โม่ง ลองกินดูซี ไข่มีคุณค่า เสริมสร้างกายา
มาซิ มาจะแบ่งให้กิน

๒. ถาม ไอ้โม่งเอ๋ย เอาช้อนหอยไว้ที่ไหน
โม่ง ฉันเอาซ่อนไว้ในดงกล้วย กล้วยมีมากหนอ
ต้องขอเพื่อนไปช่วย
ได้เล่นสนุกด้วย และได้กล้วยมาแบ่งกันเอย

เพลงร่างกายของเรา

(ป ๑ / ๒๕๒๐ หน้า ๕)

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ตาฉันมีไว้ดู	หูฉันมีไว้ฟัง
ปากพูดเสียงดัง	และกินอาหาร
มือฉันไว้จับต้อง	สิ่งของและทำงาน
ขาไว้ใช้การ	เดินไปเดินมา

เพลงแถวตรง

(ป ๑ / ๒๕๒๐ หน้า ๕)

เนื้อร้องและทำนอง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

๑.	ตรงแถวตรง	ตรงแถวตรง
	เสร็จเคารพธง	จงออกกำลังทันที
	หนึ่งและสอง	และสามและสี่
	ฟังให้ดี	กระโดดตบพร้อมกัน
นกหวีด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด
	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด
๒.	ฟังนะฟัง	ฟังนะฟัง
	ร่วมออกกำลัง	เปลี่ยนท่าอีกที
	หนึ่งและสอง	และสามและสี่
	ฟังให้ดี	กระโดดตบพร้อมกัน
นกหวีด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด
	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด	ปรี๊ด ปรี้ ปรี๊ด

เพลงฉิ่งฉับ

(ป ๑ / ๒๕๒๐ หน้า ๑๐)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - ล่องน่านเล็ก (ของเก่า)

ฉิ่งฉับ ฉิ่งฉับ ฉิ่งฉับ ตีกรับ ตีฉิ่ง
ร้องเพลงสนุกจริง ๆ ตีฉิ่ง ตีกรับ
กรับ กรับ กรับ ม้าวิ่ง กับ กับ
ม้าวิ่งสนุกจริง ม้าวิ่ง กับ กับ กับ

เพลงกลิ่นบุหงา

(ป ๖ / ๒๕๒๑ หน้า ๙๑)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - ญี่ปุ่นรำพึง ของหลวงประดิษฐไพเราะฯ

ดอกมะลิขาวนวลชวนชื่นตา
หอมยวนจิตโชยมาอยู่ใกล้ ๆ
กุหลาบมอญสีชมพูเชิดชูใจ
หอมกลิ่นไกลรวยรื่นชื่นฤดี
ดอกจำปาเจิดจ้างามวิไล
แลเห็นไกลเหลืองอร่ามงามสดสี
กระดังงาสดใสไร้ราคี
หลากมาลีทำบุหงาน่าดมเอย

เพลงจีนลั่นถัน

(ป ๓ / ๒๕๒๒ หน้า ๓๕)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - จีนลั่นถัน (ของเก่า)

มือน้อยๆ ค่อยคลี่พัดสะบัดโบก
ก้าวเดินโยกตามจังหวะจะสวยสม
แล้วยักย้ายส่ายท่าให้น่าชม
รูปวงกลมหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป
จัดเป็นตัวมังกรร่อนไล่แก้ว
งามเพริศแพร้วพราย ๆ ร่ายเลี้ยวไล่
มังกรม้วนหางพลันหันว่องไว
เด็กๆ ได้รื่นเริงบันเทิงเอย

เพลงแขกรำเท้า

(ป ๖ / ๒๕๒๒ หน้า ๔๑)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - แขกรำเท้า (ของเก่า)

เต้นรำเข้าทำนองเพลง
ช่างครื้นเครงตามจังหวะ
จะโจ๋งจะ ติงทั่ง ทั่งติง
โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง
เสียงเพลงเร้าเร่งยวนใจ
ยักไหล่ ส่ายเอว ยกแขน
แสนสนุกจริง สนุกจริง
โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง
เต้นรำทำท่าแปลกแปลก
ท่าของแขก น่าชมยิ่ง
จะโจ๋งจะ ติงทั่ง ทั่งติง
โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง
กระทบเท้าให้หนักปังปัง
เสียงพรวนดังกรุ๋งกริ๋ง
ฟังซิ น่าฟังจริง น่าฟังจริง
โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง โจ๊ะติงติง

เพลงยายตา

(ป ๑ / ๒๕๓๒ หน้า ๔)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เขมรไล่ควาย (ของเก่า)

ยายตาจะไปที่ในป่า จงอยู่เฝ้านกกาอย่าไถล
(สร้อย) จ้ะ จ้ะ จ้ะ จ้ะ (ดนตรีรับ)
ไปเถิดยายตาช้าอยู่ไย แล้วชวนกันรีบไปในพงพี
(สร้อย) ไป ไป ไป ไป (ดนตรีรับ)

เพลงหนูชอบเรียน

(ป ๒ / ๒๕๑๘ หน้า ๑๙)

เนื้อร้อง - ชิ้น ศิลปบรรเลง

ทำนอง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

คุณแม่ขา หนูลาไปโรงเรียน
หนูชอบอ่านเขียน ที่โรงเรียนคุณครูสอนให้
เวลาเช้า คิดเลขในใจ
หนูคิดได้ไว คุณครูชมว่าหนูดี

เพลงนิทานเพลงเรื่อง "นกกระสากับหมาจิ้งจอก"

(ป ๓ / ๒๕๒๑ หน้า ๔๐ - ๔๑)

เนื้อร้อง - นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - เขมรพายเรือ (ของเก่า)

หมาจิ้งจอกเกเร เดินโซเซมา
กระหายน้ำเต็มประดา เที่ยวเสาะหาลำธาร
พบน้ำที่ไหน จะดื่มให้สำราญ
เอ๊ะ โน่นแน่ ห้วยละหาน น้ำใสไหลเย็นดี
เจ้าจิ้งจอกดีใจ กระโดดใส่ ไม่รอรี
ดื่มอั้กอั้กทันที ค่อยดับร้อนผ่อนคลาย
เหลือบแลเห็นปลา ว่ายมามากมาย
หมาจิ้งจอกตาลาย มุ่งหมายจะกินปลา
จด จด จ้อง จ้อง มองหาโอกาส
เจ้าปลาชะตาขาด ว่ายเข้ามาหา
ยื่นปากคว้าหมับ ขยับขยอกกินปลา
ไม่ทันพิจารณา ก้างปลาติดคอ
เจ็บปวดรวดร้าว กลืนไม่เข้าคายไม่ออกหนอ
ครวญคราง ครอก ครอก คร่อ ใครช่วยฉันด้วยซี
จะตอบแทนให้ แม้ไม่วายชีวี
โอ๊ย โอ๊ย เร็วเร็วซี โปรดช่วยฉันไวไว
นกกระสาได้ยิน จึงบินเข้ามาใกล้
เพ่งมองจ้องไป เห็นก้างขวางคอ
เจ้าจงอ้าปาก กว้างมากมากหนอ
จะคีบก้างออกจากคอ ด้วยจะงอยปากของฉัน
เสร็จแล้วนกกระสา เรียกหารางวัล
จิ้งจอกเจ้าเล่ห์ตัวนั้น วางท่าพลันทำยิ่งใหญ่
ปากเจ้าอยู่ในปากข้า ถ้าข้างับเจ้าต้องตาย
ยังมาพูดมากมาย จงรีบไปอย่ารอนาน
ในนิทานเรื่องนี้ แสดงชี้ให้ท่าน
รู้เล่ห์เหลี่ยมคนพาล นั้นว่าเป็นอย่างไร
นกกระสา หมาจิ้งจอก โบราณบอกเป็นความนัย
จบเรื่องเพียงนี้ไซร้ จงจำไว้ให้ดีเอย

นิทานเพลงเรื่อง "กระต่ายตื่นตูม"

(ป ๔ / ๒๕๒๑ หน้า ๕๔ - ๕๕)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - แขกระเริง (ของเก่า)

เจ้ากระต่ายตัวเดียวเดินมา
เหน็ดเหนื่อยกายาอยากจะพักผ่อน
มองเขม้นเห็นต้นไม้ใหญ่
กระต่ายดีใจจะได้แอบนอน
แดดร่มลมเย็นสบาย
กระต่ายชอบใจเอนกายพิงขอน
ลมพัดมาอ่อนๆ
กระต่ายหาวนอน นอนหลับทันที
ทันใด พายุพัดมา
ต้องลูกพฤกษา ตกลงมาที่
เจ้ากระต่ายนอนอยู่พอดี
เสียงดังอึงมี่ โป้งเป้ง ปึงปัง
เจ้ากระต่ายสะดุ้งตกใจ
ลุกขึ้นทันใด คิดว่าฟ้าพัง
หนีเร็ว หนีเร็ว เจ้าข้า
ฟ้าถล่มลงมา เดี๋ยวจะถูกฝัง
สัตว์ทั้งหลายยินเสียงกระต่าย
ตระหนกตกใจเพราะเสียงตึงตัง
ราชสีห์ได้ยินเสียงดัง
ลุกขึ้นมาฟัง ถามไปทันที
ฟ้าถล่มลงมาที่ไหน
จงพาฉันไปดูให้ถ้วนถี่
เจ้ากระต่ายเกรงกลัวบารมี
จึงพาราชสีห์ไปดูเหตุการณ์
ราชสีห์เดินไปเดินมา
ตรวจพิจารณาค้นหาหลักฐาน

อพิโธ่ อพิโถ ลูกตาล
หล่นเกือบถูกกระบาลกระต่ายตัวดี
ราชสีห์จึงกล่าวสั่งสอน
คิดให้ดีก่อนโวยวายเต็มที่
จบเรื่องนิทานเพียงนี้
ให้มีชื่อว่า "กระต่ายตื่นตูม"

นิทานเพลงเรื่อง "กบเลือกนาย"

(ป ๕ / ๒๕๒๑ หน้า ๗๐-๗๑)

เนื้อร้อง -นางมหาเทพกษัตรสมุห

ทำนอง - คางคกปากสระ (ของเก่า)

กบน้อยใหญ่อาศัยอยู่ในบึง
อื้ออึงส่งเสียงเถียงกัน
อยากเป็นใหญ่ด้วยกันทั้งนั้น
ส่งเสียงเถียงลั่นไม่ยอมฟังใคร
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
ต่างโขกกัด ฟัดกันใหญ่
เสียงร้องระงมไป ในบึงนั่น
กบเฒ่าจึงกล่าวว่า
ควรหานาย มาคุ้มกัน
เจ้าจงไปขอเทวัญ
สุดแล้วแต่ท่านจะประทานนายมา
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
พวกกบดีใจ หัวร่อร่า
วอนขอเทวา พร้อมกันทันที
เทวดาเล็งรู้เหตุการณ์
จึงประทานขอนไม้ใหญ่ดี
ทิ้งตูมลงในวารี
พวกกบยินดี ส่งเสียงบอกกัน
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
ต่างตัวต่างเข้าไปใกล้
ปีนขอนไม้ใหญ่ สุขใจครัน ๆ
ต่อมากบคิดเบื่อหน่าย
เพราะนายเฉยเมย ไม่คุมกัน
จึงชวนกันไปหาเทวัญ
เปลี่ยนนายให้ฉันใหม่เถิดนา
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
เทวดาจึงส่งนกกระสา
ให้บินลงมาเป็นนายใหม่พลัน
นกกระสาอิ่มอกอิ่มใจ
เพราะได้กินกบทุกวัน
พวกกบทั้งหลายนั้น
มิได้รู้ทันอันตราย
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
อ็อบ ๆ ๆ อ็อบ ๆ ๆ
พวกกบ จึงต้องตาย
เพราะเรื่องเปลี่ยนนายใหม่เอย

ละครเพลงเรื่อง "นารีผล"

(ป ๕ / ๒๕๒๓ หน้า ๖๖-๖๘)

เนื้อร้อง และ ใส่ท่านองเพลง นางมหาเทพกษัตรสมุห

(เสภา)

ขอขยับ ขับกลอน สุนทรกล่าว ถึงเรื่องราว ปรัมปรา น่าขบขัน
ซึ่งเกิดก่อน พุทธกาล เนิ่นนานครัน มหัศจรรย์ ยิ่งใหญ่ ในหิมพานต์
นิทานเก่า เล่าแจ้ง แถลงว่า มีพฤกษา ต้นใหญ่ แผ่ไพศาล
ทุกร้อยปี มีผล เจ็ดนงคราญ กลิ่นหอม แผ่ซ่าน ทั่วพนา
แต่ละนาง งามงด อย่างหยดย้อย แช่มช้อย น่ารัก เป็นหนักหนา
มีชีวิต อยู่ได้ เพียงเจ็ดทิวา ก็ร่วงหล่น พสุธา สลายไป

(เพลงคางคกปากสระ)

จะกล่าวถึงโยคีชีไพร อาศัยอยู่ในพนา
คอยเฝ้าต้นพฤกษา นับวันเวลาจนครบกำหนดกาล
มองเขม้นแลเห็น ผลนารี แต่ละนางโสภีแลละลาน
ต่างอยากได้นงคราญ มาร่วมสมานไมตรี
ทุกคนชุลมุนวุ่นวาย จะเข้าแย่งอรทัยพาหนี
มหัศจรรย์เกิดพลันทันที ผลนารีแกว่งไกวจับไม่ทัน

(เพลงตวงพระธาตุ)

เมื่อนั้น วิทยาธรปรีดิ์เปรมเกษมสันต์
เห็นโยคีล้มลุกคลุกคลานกัน ก็รีบเข้ารับขวัญกัลยา
ทุกตนปลิด นารีผล จนครบถ้วน เจ็ดนางล้วนอยู่ในอุ้งหัตถา
แล้วเหาะลิ่วปลิวไปในเมฆา เริงร่าสู่ทิพย์พิมานพลัน

(เพลงนาคราช ชั้นเดียว)

บัดเอย บัดนั้น พวกโยคีเคืองขุ่นหุนหัน
แลเห็นวิทยาธรชาญฉกรรจ์ ปลิด "นารีผล" นั้นไปต่อตา
อกเอ๋ย เสียแรงเราเฝ้าชะแง้ ตั้งร้อยปีแท้แท้นานหนักหนา
หมายเชยชม "นารีผล" เจ้าพี่ยา มัวยื้อแย่งรบราจึงเสียที
ต่างเสียใจ ท้าทายกันเอะอะ เข้าฟาดปากชกกันดะไม่ถอยหนี
บ้างเตะต่อยปล้ำปลุกกันคลุกคลี หมดแรงพับอยู่กับที่ ทุกทุกตน

การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา

รศ.อรวรรณ บรรจงศิลป์ (ขันธศิริ)

เรียบเรียงและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากความรู้ที่ได้รับจาก "อาจารย์บรรเลง"

ดนตรีสำหรับเด็กระดับประถม หมายถึงดนตรีที่เด็กแสดงออกตามความสนใจ ตามการรับรู้และความพร้อมของเด็กแต่ละคน การที่เด็กสามารถแสดงออกได้นั้นขึ้นกับประสบการณ์ที่เขาได้รับ ดังนั้นกิจกรรมทางดนตรีที่เด็กควรได้รับจากโรงเรียนจึงต้องมีหลายรูปแบบให้เขาได้มีโอกาสสัมผัส ได้แก่ การร้องเพลง การฟังเพลง การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรี การเล่นดนตรี การอ่าน - เขียนโน้ต และการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี นอกเหนือจากการให้ความรู้เนื้อหาทางดนตรี

สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรรมการเรียนการสอนดนตรีของเด็กประถม คือ ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม ละเอียดอ่อน ความเป็นคนที่สมบูรณ์ และเพื่อความพอใจส่วนตน มิใช่เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องหรือเพื่อความเป็นศิลปิน ดังนั้นกิจกรรมดนตรีที่จักให้เด็กมีประสบการณ์จึงเป็นเพียงความรู้และทักษะพื้นฐานให้เด็กเรียนรู้และปฏิบัติ อันเป็นสื่อนำไปสู่คุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

การที่เด็กจะมีพฤติกรรมอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมของครู ซึ่งจะกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนดนตรี ดังต่อไปนี้

ก. กระบวนการจัดการเรียนการสอนดนตรี

ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ครูต้องทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่น่าสนุกสนาน น่ารื่นรมย์ น่าพอใจ และประสบการณ์ต่างๆ เป็นสิ่งที่เขาปรารถนา ชั่วโมงดนตรีควรเป็นชั่วโมงที่เด็กมีความสุข ได้ค้นพบสิ่งใหม่ๆที่เขาพอใจ เป็นชั่วโมงแห่งการค้นคว้า มิใช่การเลียนแบบ หรือเป็นการฝึกทักษะที่ซ้ำๆ ซากๆ น่าเบื่อหน่าย ประสบการณ์ทางดนตรีที่เด็กได้รับ ควรเป็นสิ่งที่เด็กสนใจและทำให้ก้าวหน้าทางดนตรี พร้อมทั้งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ด้วย

ในการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึง คือ การนำความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและความเจริญทางดนตรีมาช่วยในการวางโครงการสอน เช่น

ด้านร่างกาย ควรพิจารณาว่า "เครื่องดนตรี" ที่ให้เล่นนั้นเหมาะสมกับวุฒิภาวะทางร่างกายของเด็กหรือไม่ "เพลง" ที่นำมาสอนมีช่วงเสียงเหมาะสมกับระดับเสียงของเด็กหรือไม่ การเคลื่อนไหวประกอบดนตรีเหมาะสมกับวัยของเด็กหรือไม่

ด้านอารมณ์และสังคม ครูต้องเข้าใจว่า เด็กแต่ละวัย

มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมต่างกัน เช่น เด็กเล็กจะคิดถึงตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กโตจะมีความคิดกว้างไกลออกไป ต้องการเพื่อน ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ฯลฯ การจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กแต่ละวัย จึงมีความแตกต่างกัน

ด้านสติปัญญา ครูต้องนำกระบวนการเรียนรู้มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจได้ชัดเจนและรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กเล็ก ต้องให้เด็กได้รับรู้หลายๆ ทาง เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ เช่น จะสอนเรื่อง "จังหวะ" เด็กก็ควรได้ทำกิจกรรมทั้งการร้องเพลง การเล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การดูภาพประกอบ เป็นต้น หรือเนื้อหาที่เป็นนามธรรม ก็พยายามทำให้เป็นรูปธรรม เช่น **ความสั้น-ยาว ของเสียง** อาจใช้ **ขีด (-) สั้น-ยาว** แทนหรือ **ระดับเสียงสูง-ต่ำ** อาจใช้มือแสดง **ความสูง-ต่ำ ของเสียง** เป็นต้น

ด้านความเจริญทางดนตรี ครูจะต้องยอมรับว่าความสามารถทางดนตรีของเด็กแต่ละระดับต่างกัน เด็กเล็กๆ จะตอบสนองดนตรีที่ง่ายๆ และชัดเจน เนื่องจากมีประสบการณ์ทางดนตรีน้อย ส่วนเด็กโตก็จะสามารถรับสิ่งใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ได้มากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นความสามารถทางดนตรีของเด็กแต่ละระดับ จึงมีความแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนดนตรี นอกจากจะต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อเร้าให้เด็กสนใจใคร่เรียนรู้แล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและความเจริญทางดนตรีของเด็กด้วย

ข. วิธีการสอนดนตรี

การเรียนการสอนดนตรีจะได้ผลต่อเมื่อครูเข้าใจวิธีสอน ดังนี้

๑. ให้เด็กได้ปฏิบัติก่อนแล้วจึงสรุปเป็นทฤษฎี โดยวิธีการนี้ เด็กจะมีความเข้าใจอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ด้วย ยกตัวอย่าง เช่น การสอนให้เด็กรู้จักค่าของ **โน้ตตัวกลม, ตัวขาว, ตัวดำ** และ **ตัวเขบ็ต** ครูอาจให้เด็กตบมือตามเสียงที่ได้ยินของแต่ละตัว พร้อมทั้งเห็นภาพตัวโน้ตแต่ละตัว ในที่สุดเขาจะสามารถเปรียบเทียบได้ว่าตัวไหนมี **ความยาว-สั้น** อย่างไร หรือต้องการให้เด็กเรียนรู้สัญลักษณ์ **ความดัง-เบา** ของเพลง อาจให้เด็กได้ฟังเพลงที่มีลักษณะเช่นนั้น และให้เขาสังเกตว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร หรือต้องการให้เด็กรู้จักความเร็ว-ช้า อาจให้เด็กทำท่าบินอย่าง "นก" และคลานอย่าง "เต่า" เพื่อเปรียบเทียบ **ความเร็ว-ช้า** แล้วจึงนำเข้ามาสรุปเป็นทฤษฎี เป็นต้น

๒. สอนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ คือ ให้โอกาสเด็กในการคิดด้วยตนเองบ่อยๆ เช่น ให้คิดจังหวะเอง โดยครูอาจให้เด็กฟังเพลง และให้เด็กตบมือเข้าจังหวะเพลงในรูปแบบต่างๆ ด้วยตนเอง หรือให้เด็กคิดแสดงท่าประกอบเพลงเอง หรือให้เด็กทดลองหาเครื่องดนตรี หรือเครื่องจังหวะที่เหมาะสมกับเพลงเอง หรือบางครั้งอาจให้เด็กจัดแสดงดนตรีร่วมกับเพื่อนๆ โดยคิดจัดทำกันเองเป็นต้น

๓. นำกิจกรรมดนตรีทุกด้านมาผสมผสานกันในการสอนแต่ละครั้ง เช่น การที่เด็กจะสามารถทำท่า **เต้น** หรือ **รำ** ได้เด็กจะต้องฟัง ต้องรู้จังหวะเพลง หรือบางเพลงจะต้องร้องได้ก่อนด้วย หรือบางครั้งเราต้องการเน้นกิจกรรมการฟังทำนองเพลง แต่เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจบางอย่างชัดเจน อาจให้เด็กแสดงท่าประกอบตามทำนองเสียงสูง-ต่ำ เสียงซ้ำ เสียงเรียง เสียงกระโดด โดยทำท่าตามเสียงที่ได้ยิน เป็นต้น ดังนั้นการสอนดนตรี กิจกรรมทุกอย่างจึงมีความเกี่ยวข้องกันมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกออกมิได้ ด้วยเหตุนี้การสอน "กิจกรรมดนตรี" จึงต้องนำกิจกรรมทุกด้านมาผสมผสานกัน

๔. การสอนให้เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ดนตรีเป็นกิจกรรมที่สามารถใช้เป็น "แกน" ในการเชื่อมโยงวิชาอื่นๆ ให้เข้ามาร่วมกันเป็นหน่วยเดียว หรืออยู่ในรูปบูรณาการได้เป็นอย่างดี เช่น สอน "เพลงนก" เมื่อเด็กร้องเพลงได้รู้จังหวะของเพลง ทำท่าบินเป็น "นก" ได้ ฯลฯ หรือมีความรู้และทักษะทางดนตรีแล้ว ครูอาจโยงต่อไปถึงเรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องต้นไม้ ป่า และทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ การรักษาทรัพยากร และผลของการทำลายป่า ฯลฯ เหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งครูสามารถโยงไปยังเรื่องต่างๆ ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด วิธีการสอนโดยให้ "ดนตรี" เป็นตัวเชื่อมนำไปสู่กลุ่มวิชาอื่นๆ นั้น มีผลต่อผู้เรียนในการช่วยให้เกิด

ความเข้าใจสิ่งต่างๆ อันมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และมีความหมายสำคัญต่อชีวิตมากขึ้น

๕. การสอนโดยเน้นลักษณะนิสัย จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรี มิได้มุ่งหมายเพียงให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตนคติที่ดีต่อวิชานี้ แต่จุดหมายสำคัญอีกประการหนึ่งคือ มุ่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ดังได้กล่าวแล้วว่า **"กิจกรรมดนตรี"** สามารถพัฒนาลักษณะนิสัยที่ต้องการได้ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ ความมีสมาธิ ความมีวินัยในตนเอง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากิจกรรมดนตรีจะสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยที่ต้องการได้ แต่เด็กจะพัฒนาได้มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอน และความเอาใจใส่ของครูด้วย ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรม โดยมุ่งพัฒนาลักษณะนิสัยเหล่านี้ควบคู่ไปกับความรู้ ทักษะ และเจตนคติ ยกตัวอย่างเช่น ครูให้นักเรียนนำอุปกรณ์การเรียนดนตรีมาในชั่วโมงดนตรี ครูจำเป็นต้องตรวจว่าทุกคนมีมาหรือไม่ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ หรือการให้รู้จักมีมารยาทในการฟังผู้อื่น ครูก็ต้องฝึกให้ทุกคนมีมารยาทหรือมีความอดทน มีสมาธิในการฟัง หรือการที่ครูสั่งงานให้นักเรียนจัดกลุ่มมาแสดงหน้าชั้นก็เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักเป็น ผู้นำ ผู้ตาม ฝึกความรับผิดชอบ ตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูต้องเอาใจใส่ในด้านการพัฒนานิสัยของผู้เรียนเท่าๆ กับการให้ความรู้ ทักษะ และเจตนคติทางดนตรี การเรียนการสอนดนตรีจึงจะได้ผลสมความมุ่งหมาย

ค. การจัดกิจกรรมการเรียนดนตรี

เบอร์เกตันและบอร์ดแมน (Bergethon and Boardman) กล่าวว่า การที่เด็กจะเกิดความเข้าใจดนตรีและมีเจตนคติที่ดีต่อดนตรีนั้น ครูต้องพยายามจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กได้รับรู้หลายๆ ด้าน ซึ่งการรับรู้นั้น อาจหมายถึงการได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ฯลฯ ยิ่งรับรู้มากเท่าใดความเข้าใจก็ชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น ในการจัดการเรียนการสอน**กิจกรรมดนตรี** จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วยให้เด็กมีโอกาส สัมผัสด้วยตนเอง กิจกรรมทางดนตรีที่เบอร์เกตันและบอร์ดแมน กล่าวถึง มี ๖ อย่าง คือ

๑. กิจกรรมการฟังเพลง

๒. กิจกรรมการร้องเพลง

๓. กิจกรรมการเล่นดนตรี

๔. กิจกรรมการเคลื่อนไหวทางร่างกายประกอบดนตรี

๕. กิจกรรมการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี

๖. กิจกรรมการอ่าน - เขียน โน้ต

กิจกรรมทั้ง ๖ อย่าง นี้ ครูควรจัดให้ผสมผสานกันและกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพราะทั้ง ๖ กิจกรรม นี้ ช่วยให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางดนตรีที่จำเป็นได้แก่ ทักษะการฟังเพลง ทักษะการร้องเพลง ทักษะการเล่นดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรี ทักษะการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี และทักษะการอ่านและเขียนโน้ต ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะ

๑. การฟัง เป็นทักษะสำคัญที่สุดทางดนตรี เนื่องจาก **ดนตรี** คือ **เสียง** และเราใช้ประสาท "หู" ในการรับฟัง บุคคลใดก็ตามจะสามารถตอบสนอง "ดนตรี" ได้ดี หรือเป็นนักดนตรีที่ดี จะต้องมีทักษะการฟังที่สามารถแยกแยะสิ่งต่างๆที่อยู่ในเพลงได้ดี ซึ่งความสามารถนี้เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้น "กิจกรรมด้านการฟัง" จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องจัดให้เด็ก

๒. การร้องเพลง เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถนำติดตัวไปได้ตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงต้องจัดให้เด็กมี "กิจกรรมการร้องเพลง" เพื่อช่วยให้เด็กสามารถร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ ทำนองและร้องด้วยเสียงที่มีคุณภาพ

๓. การเล่นดนตรี กิจกรรมการเล่นดนตรีในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ให้โอกาสเด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติ แบ่งออกได้เป็นหลายระดับตามความสามารถของเด็ก เด็กแต่ละคนควรมีโอกาสเล่นเครื่องดนตรีตามระดับความสามารถของเขา และให้เขารู้สึกมีความสุขในการเล่น เช่น เด็กเล็กๆ ให้เล่นเครื่องประกอบจังหวะง่ายๆ อาจเป็นกลอง, กระพรวนมือ, ฉิ่ง, กรับ, รำมะนา ฯลฯ เด็กโตขึ้นมาหน่อยอาจให้เล่นเครื่องดนตรีที่เป็นทำนองง่ายๆ เช่น ระนาด, ขลุ่ย, คีย์บอร์ด, เปียโน ฯลฯ ทั้งนี้ "กิจกรรมการเล่นดนตรี" ให้โอกาสเด็กในการสำรวจความ

ถนัดและความสนใจของตนเอง ซึ่งบางครั้งเราอาจพบแวว ของการเป็นนักดนตรีเอกต่อไปได้

๔. การเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เด็กชอบมากกว่าการร้องเพลงและเล่นดนตรี โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลงสามารถช่วยในการเรียนรู้ทางดนตรีของเด็กเล็กๆ ได้ดีกว่าวิธีอื่น ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมด้านนี้ให้เด็กหลายๆรูปแบบ เช่น

๔.๑ ให้นักเรียนแสดงออกโดยตีความหมายจากบทเพลง

๔.๒ ให้มีการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ให้เข้าจังหวะเพลง

๔.๓ ให้มีการเล่นเกมประกอบเพลง

๔.๔ ให้ เต้น-รำ แบบพื้นเมือง หรือแบบอิสระ หรือเป็นแบบแผน ฯลฯ

๕. การสร้างสรรค์ทางดนตรี กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ทางดนตรีมีหลายอย่าง เช่น

๕.๑ การจัดแสดงละคร หรือการแสดงต่าง ๆ ประกอบเพลง

๕.๒ การคิดรูปแบบ จังหวะ (Rhythmic Pattern) ต่าง ๆ ประกอบเพลง

๕.๓ การคิดท่าเต้น ท่ารำ ประกอบเพลง

๕.๔การเลือกเครื่องดนตรีประกอบเพลงให้เหมาะสม

๕.๕ การแต่งทำนองให้เหมาะสมกับ โคลง-กลอน

๕.๖ การจัดการแสดงดนตรีร่วมกับเพื่อน ๆ

๕.๗ การเขียนเพลงสำหรับเล่นดนตรี

ฯลฯ

กิจกรรมด้านนี้ **ครู** เป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะทำให้เกิดผลงานใหม่ๆ ที่เป็นรูปแบบของตนเอง ไม่ซ้ำแบบใคร อันเป็นการพัฒนา**ศิลปะ** ด้านนี้ให้ก้าวต่อไป

๖. การอ่านและเขียนโน้ต ความสามารถทางดนตรีของเด็กจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง "เสียงดนตรี" กับ "ตัวโน้ต" จนสามารถใช้ **โน้ต** เป็นภาษาอีกภาษาหนึ่งในการแสดงออกได้ ทักษะการอ่าน-เขียนโน้ตจะช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกทางดนตรีได้ด้วยตนเอง เช่น สามารถเขียนเพลงที่ต้องการแต่งได้ สามารถเล่นดนตรีได้จากการดูโน้ต สามารถร้องเพลงได้จากการอ่านโน้ต นอกจากนี้การอ่าน-เขียนโน้ต ยังมีลักษณะเป็นรูปธรรมซึ่งช่วยให้เด็กเข้าใจดนตรีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น กิจกรรมการอ่านและเขียนโน้ตนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องจัดให้เด็กได้เรียนรู้

เทคนิควิธีการสอนต่างๆ เหล่านี้ อาจารย์บรรเลงใช้สอนนักศึกษาในสถานศึกษาฝึกหัดครู ซึ่งผลิตครูเพื่อการสอนเด็กในระดับประถมศึกษา และเมื่อท่านถูกเชิญมาเป็นอาจารย์พิเศษที่คณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้นำวิธีการดังกล่าวมาใช้สอนด้วย นอกจากนี้อาจารย์บรรเลงยังได้นำเพลงไทยมาผสมผสานใช้ในการสอน โดยแต่งเนื้อร้องและทำนองใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับระดับอายุของเด็ก ซึ่งในเวลานั้นท่านแต่งเพลงให้ "วิทยุโรงเรียน"ใช้สอนในระดับประถมศึกษาไว้หลายเพลง นักเรียนจึงสนุกสนานมากเมื่อได้เรียนดนตรีกับ "อาจารย์บรรเลง" ข้าพเจ้าโชคดีอย่างยิ่งที่ได้เห็นวิธีการจัดการเรียนการสอน และได้เรียนรู้จากอาจารย์มากมาย วิธีการสอนของอาจารย์บรรเลงสมัยนั้นนับเป็นนวัตกรรมใหม่ของการสอนดนตรีในประเทศไทย ซึ่งข้าพเจ้าได้สืบทอดแนวคิดและวิธีปฏิบัติมาจากอาจารย์บรรเลง และนำมาใช้อยู่จนทุกวันนี้

เพลงที่แต่งร่วมกับคุณแม่

ชนก สาคริก

เพลง ลาวน่านเจ้า เถา

ประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๗ ผมเริ่มฝึกแต่งเพลงเป็นครั้งแรกโดยเลือกเพลงทำนอง ๒ ชั้นสั้นๆ มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา ๓ ชั้น เพลงที่เลือกคือ "ลาวล่องน่าน(ใหญ่)" เป็นเพลงสำเนียงลาวมีท่อนเดียวใช้บรรเลงรวมอยู่ในละครเรื่องพระลอคู่กันมากับเพลง "ลาวล่องแก่ง" ซึ่งมีท่วงทำนองละม้ายคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกันในตอนท้าย ผมได้นำเพลงลาวล่องน่านฯมาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา ๓ ชั้นท่อนหนึ่งและแต่งทางเปลี่ยนให้ออกเป็นสำเนียงจีนอีกท่อนหนึ่งจึงดูเหมือนมี ๒ ท่อน และเนื่องจากเพลงนี้มีทั้งสำเนียงลาวและสำเนียงจีนปนกันจึงตั้งชื่อว่า "ลาวน่านเจ้า"

ต่อมาไม่นานผมได้แต่งทำนองเพลงลาวน่านเจ้าชั้นเดียวเพิ่มเติมจนครบเป็นเพลงเถาพร้อมทั้งแต่งบทร้องบรรยายถึงชนชาติไทยสมัยอาณาจักรน่านเจ้าที่ต้องอพยพหนีภัยแตกร่นลงมาทางใต้จนถึงบริเวณที่เรียกว่าแหลมทองซึ่งเป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบัน สาเหตุที่แต่งเนื้อร้องดังนี้ก็เพราะในยุคนั้นประเทศไทยมีภัยคุกคามจากลัทธิการเมืองภายนอกประเทศ โดยพยายามให้คนไทยแตกแยกสามัคคีกัน เมื่อแต่งคำร้องแล้วผมจึงให้คุณแม่ท่านช่วยแต่งทางขับร้องให้

บทร้องเพลงลาวน่านเจ้า เถา

ทำนอง ๓ ชั้น

(เที่ยวแรก)

ท่อน ๑	อันชาติไทยครั้งสมัยน่านเจ้า	ศัตรูเข้ารุกล้ำจำต้องหนี
ท่อน ๒	อพยพเรื่อยมาย้ายธานี	ถึงถิ่นที่ว่างเปล่าจึงเข้าครอง

(เที่ยวหลัง)

ท่อน ๑	แต่บางพวกแตกแยกลงทางใต้	เรียกไทยน้อยไทยใหญ่แบ่งเป็นสอง
ท่อน ๒	ไทยน้อยถอยมาอยู่แหลมทอง	ต่างปกครองถิ่นฐานบ้านเรือนตน

ทำนอง ๒ ชั้น

(เที่ยวแรก)

ท่อน ๑	บัดนี้มีภัยมาใกล้บ้าน	ศัตรูมาระรานทุกแห่งหน
ท่อน ๒	มันยั่วยุแทรกแซงปวงชน	ให้ทุกคนแตกแยกสามัคคี

ทำนองชั้นเดียว

(เที่ยวแรก)

ท่อน ๑	ต้องยึดมั่นในชาติศาสน์กษัตริย์	ปฏิบัติซื่อตรงตามหน้าที่
ท่อน ๒	สามัคคีกันไว้ให้จงดี	ชาติเรานี้จึงจะรอดปลอดภัย

ลาวน่านเจ้า 3 ชั้น

เที่ยวแรก	//----	----	ชดรม	ชมรด	---ล	ดรดช	ลชมช	-ล-ด	
	----	----	-มชร	มรดล	----	ดลชม	รด-ร	-ม-ช	
	----	----	ชมรด	-ร-ม	---ช	---ร	มรมด	-ร-ม	
	----	รดรม	รดรม	-ช-ล	ดลชด	--ชล	ชม-ช	-ล-ด	//
เที่ยวเปลี่ยน	//----	----	-ล-ช	-ล-ด	-รดล	-ด--	ชดรม	ชมรด	
	----	----	-ล-ช	-ล-ด	-รดล	-ช--	-ม-ร	ดรมช	
	----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ร	-ม--	-ช-ร	มดรม	
	----	รดรม	รดรม	-ช-ล	---ด	--ลช	ลชมช	-ล-ด	//

ลาวน่านเจ้า 2 ชั้น (ลาวล่องน่านใหญ่)

เที่ยวแรก	//----	ชมรด	--ลช	มชลด	-ชลช	ลด-ล	ดลชม	-รมช	
	----	-ดรม	--ชร	มดรม	รดรม	-ช-ล	ดลดช	-ล-ด	//
เที่ยวเปลี่ยน	//----	-ล-ด	--รม	ชล-ด	--ลช	ลด--	-ท-ล	ชลดช	
	----	-ร-ม	รดรม	-ช-ล	-ดดด	-ล-ช	ลชมช	-ล-ด	//

ลาวน่านเจ้า ชั้นเดียว

เที่ยวแรก	//----	มชลด	-ด-ล	ชลมช	-ช-ม	ชมรด	รดลช	มชลด	//
เที่ยวเปลี่ยน	//----	-ชลด	-ชลด	-ทลช	-ช-ม	ชมรด	รดลช	-ล-ด	//

เพลง ญวนรำพึง เถา

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ผมซื้อพิณจีนที่เรียกว่า “กู่เจิง” ขนาด ๑๖ สายจากร้านในถนนแปลงนามแถวเยาวราชมาตัวหนึ่ง พิณตัวนี้มีลักษณะเก่าแก่โบราณเหมือนที่เห็นในภาพยนตร์จีนกำลังภายในและมีเสียงไพเราะน่าฟัง ผมทดลองฝึกดีดเพลงไทยด้วยพิณตัวนี้อยู่นานพอสมควร จนกระทั่งวันหนึ่งขณะที่ใช้นิ้วดีดสายพิณเล่นไปมาโดยไม่ได้ตั้งใจ ก็ปรากฏว่าได้สำนวนเพลงออกมาประโยคหนึ่งซึ่งฟังไพเราะแปลกหูคล้ายกับสำเนียงเพลงญวน ผมจึงเรียบเรียงสำนวนเพลงและแต่งเติมประโยคเพลงขึ้นใหม่จนกลายเป็นทำนองเพลง ๓ ชั้น ซึ่งมีสำนวนจีนและญวนปนกันแล้วตัดลงมาเป็นทำนอง ๒ ชั้นและชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเถาตั้งชื่อว่า “เพลงญวนรำพึง” เนื่องจากท่วงทำนองเป็นสำเนียงเพลงญวนที่ออกเศร้าๆ ต่อมาจึงแต่งคำร้องโดยอิงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ตอนที่เจ้าญวนชื่อ “องเชียงสือ” หนีเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ในแผ่นดินไทยระยะหนึ่งแล้วจึงหนีกลับเมืองญวนไป ผมได้นำเพลงนี้ไปให้คุณแม่แต่งทางร้องให้ทั้งเถาและนำออกบรรเลงขับร้องบันทึกเสียงไว้ที่ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาผ่านฟ้า โดยบรรเลงด้วยวงเครื่องสายผสมพิณจีน (กู่เจิง) ขับร้องโดย ดร.สุชาติ ศรียารัณ

เพลงนี้เป็นเพลงที่ทำให้ผมเริ่มมีความรู้ในการบรรจุคำร้องให้เหมาะสมกับท่วงทำนองเพลงมากยิ่งขึ้น โดยคุณแม่เป็นผู้ชี้แนะให้ผมทราบทั้งหลักการและวิธีการในการขับร้องเพลงไทยอย่างละเอียด เช่นการบรรจุคำร้องที่เรียกว่า “สร้อยประโยค” แฝงไว้กับคำประพันธ์เป็นต้น

บทร้องเพลง ญวนรำพึง เถา

ทำนอง ๓ ชั้น

ท่อน ๑	แสนวิตก โอ้ว่าอก องเชียงสือ	ไฉนหรือ เคราะห์กรรม ช่างทำเข็ญ
(สร้อยประโยค)	“นี่จะอยู่อย่างไรไม่เล็งเห็น”	
ท่อน ๒	ต้องพลัดบ้าน เมืองมา น่าลำเค็ญ	เคยอยู่เย็น เป็นสุข กลับทุกข์ใจ
(สร้อยประโยค)	“จะตายเป็นมิรู้อยู่แห่งใด”	

ทำนอง ๒ ชั้น

ท่อน ๑	ชะรอยกรรม ทำไว้ แต่ปางก่อน	จึงเดือดร้อนหนักหนา น่าสงสัย
ท่อน ๒	ดังไฟรุม สุมทรวง ดวงหทัย	จะอยู่ไป เช่นนี้ หรือตัวกู

ทำนองชั้นเดียว

ท่อน ๑	ได้บากหน้า มาพึ่ง แผ่นดินสยาม	พอคลายความคับแค้น แสนอดสู
ท่อน ๒	กลับไปตาย บ้านเกิด เถิดตัวกู	ดีกว่าอยู่อย่างอาย ขายหน้าคน

ญวนรำพึง ๓ ชั้น

ท่อน ๑	//---ด	---ล	---ซ	---ม	----	ซมรด	-ล-ร	มดรม	
	----	---ร	มรดร	-ม-ซ	--ลล	ดลซม	-ล-ซ	-ม-ร	
	--รร	มรดล	--ซล	ดรดร	--ดม	-รดล	ดลซล	ดรดร	
	-ดรม	-ซ-ล	-ร-ด	-ล-ซ	--ซด	รมฟซ	-ซซซ	-ซ-ซ	
	--รร	มรดล	--ดด	รดลซ	--ลล	ดลซม	ลซมร	ดรมด	
	--ดด	รดลซ	มซลด	รดซล	--ซซ	ลซมร	มรดล	ดรซม	
	--รร	ดรมซ	มซลด	รดซล	--ซซ	ลซมร	มรดล	ดซลด	
	--รร	ดรมซ	--มม	รมซล	--ซซ	มซลด	-ลดร	-มรด	//
ท่อน ๒	//---ด	---ล	---ซ	---ม	---ซ	--มร	มดรม	----	
	-ดรม	-ซ-ล	-รดล	-ซ-ม	--รร	มรมด	รลดซ	----	
	----	-ม-ซ	-ล-ด	-ท-ล	-รดล	-ซ-ม	ซมลซ	-ม-ร	
	--รร	มรมซ	--มม	ซมซล	--ซซ	ลซลด	-ลดร	-มรด	
	--ซม	--ลซ	--ดล	--รด	--ดล	--รด	--มร	มซ-ม	
	----	-ซซซ	-ล-ซ	-ม-ร	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ร	มซ-ม	
	----	-ซซซ	-ล-ซ	-ม-ร	-ม-ร	-ด-ล	ดลดซ	-ล-ด	
(๑)	--รร	ดรมซ	--มม	รมซล	--ซซ	มซลด	-ลดร	-มรด	

เที่ยวที่ ๒ เปลี่ยนบรรทัดสุดท้ายเป็นดังนี้

(๒)	---ด	---ล	-ซ-ม	-ร-ด	---ล	--ดร	-ม-ด	----

ญวนรำพึง ๒ ชั้น

ท่อน ๑	//---ด	-ดดด	-รดล	-ซ-ม	-ล-ล	---ซ	-ล-ซ	-ม-ร	
	--รร	มรดล	--ซล	ดรดร	-ดรม	-ซ-ล	-ร-ด	-ล-ซ	
	--ลล	ดลซม	ลซมร	ดรมด	--ดด	รดซล	--ซซ	ลซรม	
	--ลล	ดรซม	-ซ-ร	ดรมด	--ลล	ซลดร	-มรด	----	//
ท่อน ๒	//-รดล	-ซ-ม	-ซ-ร	มดรม	----	ซมรด	-ลดซ	----	
	-ม-ซ	-ด-ล	--ซซ	ลซมร	--รร	มรมซ	-มซล	-ซลด	
	--ซม	--ลซ	ดลรด	มรซม	-ซซซ	-ม-ร	มรมด	-ร-ม	
	-ซซซ	-ม-ร	-ด-ร	ดรมด	--ลล	ซลดร	-มรด	----	//

ญวนรำพึง ชั้นเดียว

ท่อน ๑	//----	-ล-ซ	-ล-ซ	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ซ	-มซล	ซลดซ	
	--ลล	ดลซม	--ซซ	ลซมร	--มม	ซมรด	-ลดร	-มรด	//
ท่อน ๒	//----	-ล-ซ	-ล-ด	-ท-ล	-รดล	-ซ-ม	-ซ-ร	ดรมด	//
(๑)	--ซซ	ลซลด	--รร	ดรมด	--ลล	ซลดร	-มรด	----	

เที่ยวที่ ๒ เปลี่ยนบรรทัดสุดท้ายเป็นดังนี้

(๒)	--ซซ	ลซลด	--รร	ดรมด	--ลล	ซลดร	-ซ-ม	-ร-ด

เพลง สุดอาลัย เถา

ประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ธนาคารกสิกรไทยจัดประกวดแต่งเพลงไทย “รางวัลพิณทอง” ขึ้นเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีไทย โดยกำหนดรางวัลชนะเลิศไว้ ๑ แสนบาท สำหรับผู้ที่แต่งเพลง ได้ไพเราะจนชนะเลิศการประกวดฯ ธนาคารมีเงื่อนไขว่า ต้องเป็นเพลงที่บรรเลงด้วยหน้าทับปรบไก่ซึ่งแต่งขึ้นใหม่ทั้งหมดมิได้ลอกเลียนทำนองมาจากเพลงใดๆ ที่เคยมีอยู่แล้ว เนื้อร้องเพลงนี้จะต้องมีสาระโน้มนำให้คนเห็นคุณค่าของดนตรีไทย, และเพลงที่ชนะเลิศในการประกวดฯ จะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคารกสิกรไทย

ตอนนั้นเป็นช่วงเวลาที่กำลังจะมีการก่อตั้งมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พอดี ผมจึงลองแต่งทำนองเพลงและบทร้องขึ้นใหม่ทั้งเถาเพื่อส่งประกวดฯ โดยตั้งชื่อเพลงนี้ว่า เพลงสุดอาลัย มีเนื้อร้องบรรยายถึงความเศร้าเสียดายที่เพลงไทยกำลังจะสูญหายไป โดยให้คุณแม่ของผมท่านช่วยแต่งทางร้องให้ทั้งเถา แล้วต่อให้ รศ.มณีรัตน์ จันทนะผะลิน เป็นผู้ขับร้องส่งเข้าประกวดฯ จนได้รับรางวัลชมเชย

บทร้องเพลงสุดอาลัย เถา

ทำนอง ๓ ชั้น

ท่อน ๑	อันเพลงไทยไพเราะเสนาะล้ำ	ชวนดื่มด่ำในอารมณ์สมเป็นศิลป์
ท่อน ๒	สำเนียงหวานแว่วไปใครได้ยิน	ก็ลืมสิ้นทุกข์ร้อนผ่อนคลายใจ

ทำนอง ๒ ชั้น

ท่อน ๑	การดนตรีต้องมีผู้รู้คุณค่า	จึงรักษาสืบต่อกันไว้ได้
ท่อน ๒	หากขาดผู้อุปถัมภ์บำรุงไว้	ย่อมร่วงโรยหายไปเป็นธรรมดา

ทำนองชั้นเดียว

ท่อน ๑	สมัยนี้ดนตรียังมีอยู่	ที่สูญไปไม่รู้มากหนักหนา
ท่อน ๒	แสนเสียดายเพลงไทยแต่ก่อนมา	สุดอาลัยจักค้นหาคืนมาเอย

สุดอาลัย ๓ ชั้น

ท่อน ๑	//----	ฟรฟด	----	ลรฟด	--ลซ	ฟซลด	-ล-ด	----	
	-ฟ-ฟ	---ร	ดรฟร	ดล-ด	-ล-ล	---ซ	ฟรฟด	----	
	-ฟ-ฟ	---ร	---ด	-ร--	ฟรดล	-ด-ร	-ฟ-ซ	ลฟซล	
	----	ฟซลด	--รด	ลซฟร	--ฟร	ดล--	ซลดร	ฟด-ร	
	----	----	ลซฟซ	-ล-ด	----	ฟร-ด	ลดฟซ	ลซฟร	
	-ฟ-ฟ	---ร	--ด	---ล	--ดล	ซฟซล	ดลซฟ	รฟดร	
	--ดล	--รด	--ฟร	ดรซฟ	----	----	ลซฟซ	ลด-ล	
	--ฟร	ฟด--	ลดฟซ	ลซฟร	ฟซฟร	-ด-ล	ดลซฟ	-รฟด	//
ท่อน ๒	//-ฟ-ฟ	---ร	---ด	-ร--	ดล-ด	รฟ-ร	-ฟ-ซ	ลด-ล	
	----	----	ดลซฟ	ลซดล	--ซล	ดลซฟ	ซซลซ	ฟร-ฟ	
	-ล-ล	---ด	---ร	ฟด--	รดฟร	ดล-ด	ลดรฟ	-ซรฟ	
	----	----	ดฟซล	ดลซฟ	--รด	รฟ--	ดฟซล	ดซ-ล	
	----	รดลด	----	ฟรดร	----	รดลด	ลดรด	ลซ-ล	
	---ด	---ด	---ล	---ซ	----	----	ฟซลซ	ฟร-ฟ	
	-ด-ด	---ล	---ซ	---ฟ	----	----	ลซฟซ	ลด-ล	
	-ด-ด	---ร	ฟซฟร	-ด-ล	--ดร	ฟซลด	ลซฟซ	ลด-ฟ	//

สุดอาลัย ๒ ชั้น

ท่อน ๑	//----	-ล-ด	-ลดร	ดรฟด	--รฟ	ซฟรด	รดลด	----	
	ฟรดล	รดลซ	ดลซฟ	ลซฟร	--ฟร	ดล--	ซลดร	ฟด-ร	
	----	----	ลซฟซ	-ล-ด	----	ฟร-ด	ลดฟซ	ลซฟร	
	---ฟ	---ร	---ด	---ล	--ดล	ซฟซล	ดลซฟ	-รฟด	//
ท่อน ๒	//----	-ฟ-ร	ฟดฟร	-ด-ล	--ดร	ฟรดล	--ซซ	ดลซฟ	
	-ฟ-ร	ฟซฟด	รดลด	-ร-ฟ	ลลซล	ดลซฟ	ลซฟซ	ลด-ล	
	รดลด	ฟรดร	รดลด	รดซล	รฟดร	ลดซล	ฟซลซ	ดลซฟ	
	รดลด	-ร-ฟ	ลซฟซ	ลด-ด	-ด-ร	ฟรดล	---ซ	---ฟ	//

สุดอาลัย ชั้นเดียว

ท่อน ๑	//----	-ล-ด	ล-ดร	ดรฟด	--รฟ	ซฟรด	ลดฟซ	ลซฟร	
	----	ดลดร	-ฟ-ซ	ฟ-ซล	--ฟซ	ลซฟร	ฟลซฟ	-รฟด	
ท่อน ๒	//----	-ด-ล	ด-ซล	-ซ-ฟ	ลซฟร	-ด-ฟ	ลซฟซ	ลด-ล	
	ดดลด	รรดร	ดดลด	ลลซล	--ดร	ฟซลด	ลซฟซ	ลด-ฟ	//

เพลง ภูลาว เถา

เพลงลาวกระแตเล็กทำนอง ๒ ชั้น เป็นเพลงสำเนียงลาวที่ไพเราะคึกคักน่าฟัง บรรเลงรวมอยู่ในเพลงตับลาวเจริญศรีเป็นลำดับที่ ๔ ต่อจากเพลงลาวกระตุกกี่ วันหนึ่งผมถามคุณแม่ว่าเพลงนี้มีใครทำเป็นเพลงเถาบ้างหรือยัง ท่านก็บอกว่ายังไม่เคยได้ยิน ผมจึงทดลองนำเพลงลาวกระแตเล็ก ท่อน ๑ ไปแต่งขยายเป็นอัตรา ๓ ชั้น แล้วนำไปบรรเลงให้คุณแม่ฟังท่านบอกว่าน่าฟังใช้ได้ หลังจากนั้นผมก็ลืมไปไม่ได้แต่งขยาย ท่อน ๒ และ ท่อน ๓ จนกระทั่งหลายวันต่อมาคุณแม่เรียกผมไปเขียนโน้ต โดยท่านใช้ปากร้องหน่อยเป็นทำนองเพลงท่อน ๒ และ ท่อน ๓ ให้ฟังอย่างคร่าวๆ แล้วให้ผมนำไปเกลาเป็นทางขิม หลังจากนั้นท่านก็ปรับท่วงทำนองอีกเล็กน้อยจึงเกิดเป็นเพลงทำนอง ๓ ชั้นขึ้นใหม่ โดยมีเค้าท่วงทำนอง **"ลูกตก"** เช่นเดียวกับเพลงลาวกระแตเล็ก ต่อมาไม่นานท่านก็ช่วยผมตัดทำนองเพลงลาวกระแตเล็กลงเป็นอัตราชั้นเดียว พร้อมทั้งแต่งบทร้องและทางร้องชมธรรมชาติอันงดงามในป่าเขาลำเนาไพรแล้วตั้งชื่อเพลงนี้ว่า "ภูลาว" เนื่องจากคำว่า "ภู" ในภาษาลาวหมายถึง **"ภูเขา"** และเพลงนี้ก็เป็นเพลงที่ออกสำเนียงลาวจึงเรียกเพลงที่แต่งใหม่นี้ว่า **"ภูลาว"** ได้นำออกบรรเลงขับร้องเป็นครั้งแรก ณ โรงละครแห่งชาติ ในงานเชิดชูเกียรตินักแต่งเพลงไทย ขับร้องโดยอาจารย์ศิริกุล วรบุตร

บทร้อง เพลงภูลาว เถา

๓ ชั้น	เจ้าเอยเจ้ากระแต	ช่างงามแท้ปราดเปรียวจริงเจียวหนอ
	กระโดดไล่ลัดเลาะเกาะคู่คลอ	สุขจริงหนอกระแตน้อยน่าเอ็นดู
	โน่นยูงทองร้องก้องกังวานไพร	เสนาะโสตจับใจฟังหวานหู
	โน่นนกเขาคลอเคล้าเฝ้าขันคู	จับกิ่งไม้แฝงอยู่ในดงดอย
	ช่างน่าชม สมใจนัก	น่ารักสวยสำอางเจ้ากวางน้อย
	มองชะม้อยเมียงมานัยน์ตาปรอย	เจ้าคงคอยเพรียกหาคู่ใจ
๒ ชั้น	ลมเอยลมพัด	โบกสะบัดเอนอิงกิ่งไม้ไหว
	กระแตน้อยปราดเปรียววิ่งเลี้ยวไป	กระโดดไล่โลดเล่นเป็นคู่กัน
	กลิ่นดอกไม้หอมหวนเย้ายวนจิต	หลากชนิดแลสล้างข้างลำธาร
ชั้นเดียว	ธรรมชาติงดงามตามไพรสณฑ์	ชวนให้คนปรีดิ์เปรมเกษมศานต์
	ละชั่วบาปใฝ่ดีเปรมปรีดิ์มาน	ดังสถานแดนกุศลบนฟ้าเอย

ภูลาว ๓ ชั้น

ท่อน ๑	//----	----	ชมรด	-ช-ล	----	-ม-ร	-ด-ล	ชม-ช	
	----	----	-ด-ร	-ม-ช	---ด	---ล	-ช-ม	-ร-ด	
	----	----	-ลลล	ดล-ช	----	ดลชม	รด-ร	-ม-ช	
	----	----	-ล-ล	---ช	---ล	-ช--	-ช-ม	รมดร	
	----	-ช-ร	--ชม	รมดร	----	-ช-ร	ชมรด	รมดร	
	-ลลล	ดล-ช	-ลลล	ดล-ช	-มมม	ชม-ร	-มมม	ชม-ร	
	-ลลล	ดล-ช	-มมม	ชม-ร	ชมรด	ชดรม	ชลชม	-ร-ด	//
	-ม-ม	---ร	---ด	---ล	----	----	รมชล	ดชลด	
	-ม-ม	---ร	---ด	---ล	ดรดล	-ช-ม	-ชลด	-ล-ช	
ท่อน ๒	//-ช-ช	---ล	---ด	---ร	--มช	--ลช	--มร	มรดร	
	ชชชช	-ล-ล	ดดดด	-ร-ร	--มช	--ลช	--มร	--ดร	
	ชลดร	มรดร	ชลดร	มรดร	ดรมช	ลชมร	ดรมช	ลชมร	
	-ช--	มช-ม	--รด	-ร-ม	-ช--	มช-ม	--รด	-ร-ด	
	-ชชช	ดลชม	ชมรด	ชดรม	-ชชช	ดลชม	ลชมร	ชมรด	
	รมรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด	รมรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด	
	รมรด	-ช-ล	ชมชล	ดชชช	รมรด	-ช-ล	ชมชล	ดชชช	
	-ม-ม	---ร	---ด	---ล	ดรดล	-ช-ม	-ชลด	-ล-ช	//
ท่อน ๓	//มมมม	-ช--	ลลลล	-ด--	รรรร	-ด--	ลลลล	-ช--	
	มมมม	-ร--	ดดดด	-ล--	ชชชช	-ล--	ดดดด	-ร--	
	มมมม	-ช--	ดดดด	-ร--	มรดล	ชลดร	มรดร	มช-ม	
	----	----	รด-ร	-ม-ช	----	-ล-ช	---ม	---ร	
	ชลชม	ชมรด	ชลทด	ทดรม	รมชล	ดลชม	ชลชม	ชมรด	
	มมมม	-ร--	ดดดด	-ล--	รมชล	ดชลด	----	----	
	มมมม	-ร--	ดดดด	-ล--	ดรดล	-ช-ม	-ชลด	-ล-ช	//

ภูลาว ๒ ชั้น (ลาวกระแตเล็ก)

ท่อน ๑	//-มรด	-มรด	-มรด	-ล-ช	-ดดด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด
	--ดล	--ดช	-มชล	ชลดช	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ด-ร
	----	-ช-ล	-ด-ร	----	---ล	---ช	---ม	---ร
	-มรด	ชดรม	ชลชม	-ร-ด	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด
	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ชชช //				
ท่อน ๒	//รมรร	รมรร	รมรร	รมรร	---ช	---ล	---ด	---ร
	----	มรดล	ชลดร	----	-ช--	มช-ม	--รด	-ร-ด
	-ช--	มช-ม	--รด	-ร-ม	-ชมม	มช-ม	--รด	-ร-ด
	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ชชช //
ท่อน ๓	//รมชล	ดชลด	รมชล	ดชลด	มรดล	ชลดร	มรดล	ชลดร
	มรมด	-ร-ม	มรมด	-ร-ม	----	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร
	-มรด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด
	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ชชช //				

ภูลาว ชั้นเดียว

ท่อน ๑	//----	ดล-ช	-ลชม	-ร-ด	----	ดล-ช	-ช-ม	รมดร
	-มรม	ดรมช	ลชดล	ชม-ร	-มรด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด
	-ด-ล	ชลดช //						
ท่อน ๒	//-ช-ล	ชลดร	-ร-ม	รมดร	-ช-ม	รดรม	ชลชม	-ร-ด
	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ดดด	-มรด	-ช-ล	ชมชล	-ชชช //
ท่อน ๓	//----	ดชลด	-ด-ล	ชลดร	-ร-ม	รดรม	รมชม	รด-ร
	-มรด	-ร-ม	ชลชม	-ร-ด	-ด-ล	ชม-ช //		

เพลง ลาวสวยรวย เถา

เพลงลาวสวยรวย ๒ ชั้น เป็นเพลงเก่าไม่ทราบนามผู้แต่งมีสำเนียงลาวที่อ่อนหวานไพเราะและมีสำนวนเพลงบางตอนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งโดดเด่นเป็นที่คุ้นหูผู้ฟัง คุณแม่ของผมได้นำเพลงนี้มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา ๓ ชั้น เพื่อใช้บรรเลงในงานดนตรีครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ต่อมาอาจารย์สุวิทย์ บวรวัฒนา ได้นำเพลงนี้ไปแต่งเป็นทางเปลี่ยนในอัตรา ๓ ชั้นไว้อีกทางหนึ่ง ซึ่งมีความไพเราะน่าฟังเช่นกัน สำหรับทำนองชั้นเดียวนั้น คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง เป็นผู้ตัดแต่งทำนองไว้ทางหนึ่งเพื่อนำไปใช้บรรเลงสมัยที่ท่านสอนดนตรีอยู่ที่คุรุสภา ส่วนทำนองชั้นเดียวอีกทางหนึ่ง ผมเป็นคนปรับแต่งสำนวนใหม่เมื่อครั้งที่นำเพลงนี้มาบรรเลงด้วยวงเครื่องสายผสมพิณจีน แต่เดิมเพลงนี้ไม่มีทำนองนำ ผมจึงคิดทำนองเดี่ยวนำด้วยขิมและพิณจีน (กู่เจิง) ขึ้นใหม่เพื่อให้มีความไพเราะแปลกพิสดารมากยิ่งขึ้น แล้วนำออกบรรเลงเผยแพร่ในรายการวิทยุของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔

บทร้อง เพลงลาวสวยรวย เถา

บทร้องที่ ๑

๓ ชั้น	ข้ามด่านผ่านพ้นนัคเรศ	เข้าเขตเขาไม้ไพรพฤกษา
	ล้วนสัตว์จัตุบาทนานา	เกลื่อนกลาดดาษดาเป็นป่ากลาง
	พระดำรัสให้ตัดไม้ดาม	ผูกพ่วงแพข้ามแม่น้ำกว้าง
	ประทับแท่นแผ่นเสลาผาสะอาง	ให้ปลงช้างม้าพลปรนเซา
๒ ชั้น	บัดนั้น	พละหาญรับโองการใส่เกล้า
	เร่งกันเอางานไม่บันเบา	นายบ่าววุ่นช่วยไปด้วยกัน
	ตัดไม้ไผ่บงเข็นลงน้ำ	ตัดหวายไขว่ทำชะเนาะขัน
	โดยด่วนพอจวนสายัณห์	แพนั้นแล้วตามพระโองการ
ชั้นเดียว	เมื่อนั้น	พระลอขัตติยามหาศาล
	สองพี่เลี้ยงเคียงเบื้องบทมาลย์	ภูบาลสู่แพเพฟุ้มัย

บทละครเรื่องพระลอ พระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

บทร้องที่ ๒

๓ ชั้น	ข้ามด่านผ่านพ้นนัคเรศ	เข้าเขตเขาไม้ไพรพฤกษา
	ล้วนสัตว์จัตุบาทนานา	เกลื่อนกลาดดาษดาพนาลี
	พิศพรรณนกไม้ที่ในป่า	พระราชาเศร้าสร้อยหมองศรี
	คิดถึงอัคเรศเทวี	สาวสนมนารีกำนัล
๒ ชั้น	ซึ่งจะไปสู่สมอยู่ข้างหน้า	จะปรีดาฉันใดไม่แม่นมั่น
	ข้างภายหลังเคยร่วมรักกัน	พระทรงธรรม์สะท้อนถอนใจ
	ตรึกพลางทางนึกจะกลับหลัง	แล้วรอรั้งไม่กลับมาได้
	แต่ปั่นป่วนหวนมาหวนไป	เป็นสองรักหนักใจภูมี
ชั้นเดียว	ใจหนึ่งคิดจะไปฝ่ายหน้า	ใจหนึ่งจะกลับมากรุงศรี
	แล้วแข็งขืนฝืนอารมณ์สมประดี	ให้เร่งโยธีไคลคลา

บทละครเรื่องพระลอนรลักษณ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ

ลาวสวยรวย ๓ ชั้น

ท่อน ๑	//-ม-ม	---ซ	---ล	ดรดด	----	----	ซลซม	-ร-ด	
	-ม-ม	---ซ	---ล	ดซลด	----	----	ทลซล	ทดรม	
	----	-ซ-ม	----	-ซ-ม	----	-ซ-ม	รมซม	รด-ร	
	----	----	-ด-ด	---ล	----	ซมซล	-ด-ร	มดรม	
	---ซ	----	รมซล	ดลซม	---ซ	-ม--	รมซม	รด-ร	
	----	----	รดมร	ซมลซ	----	----	ดลดซ	ลมซร	
	--มร	ดรมซ	-ล-ซ	-ร-ม	-ดดด	รม-ร	-ด-ล	ซมซล	//
ท่อน ๒	//-ม-ม	---ซ	---ล	ดรดด	----	----	ซลซม	-ร-ด	
	----	ซมรด	ลดรด	ลดซล	----	ซมซล	-ด-ร	-ม-ซ	
	----	----	-ซ-ซ	---ม	--ซม	รดรม	-ซ-ล	ดซ-ล	
	มซลด	ซลดร	--มม	ซมรด	ลดรด	ทลซล	ดลซม	-ซ-ล	
	--มซ	--มซ	--มซ	ลซมล	--มซ	ลด-ล	ซม-ซ	มร-ม	
	--ดล	--ดล	--ดล	ซม-ซ	--ดล	ซม-ซ	ดลซม	รมดร	
	--มร	ดรมซ	ลซดล	ซม-ร	ดรมร	ดล-ด	ลดรด	ลซ-ล	
	----	---ด	--รร	มรดล	--ดล	ซมซล	-ด-ร	มดรม	
	----	----	-ร-ร	---ม	--ซม	รดรม	-ซ-ล	ซมซล	//

ลาวสวยรวย ๒ ชั้น

ท่อน ๑	//----	---ม	---ซ	-ล-ด	---ล	-ซ-ด	---ล	-ซ-ม	
	--ซล	ดลซม	รมซม	รด-ร	----	----	---ซ	---ม	
	----	-ด-ล	-ซ-ม	รด-ร	----	ดรมซ	--ลซ	-ร-ม	
	-ดดด	รม-ร	-ด-ล	ซมซล	//				
ท่อน ๒	//----	---ม	---ซ	-ล-ด	--รร	มรดล	-ร-ด	-ล-ซ	
	-ร-ร	---ม	---ซ	---ล	-ร-ร	---ด	-ท-ล	ซมซล	
	----	----	มมซม	ซดรม	----	----	ซมลซ	-ลดร	
	---ม	---ร	---ด	---ล	---ด	---ล	---ซ	---ม	
	--ซม	รดรม	-ซ-ล	ซมซล	//				

ลาวสวยรวย ชั้นเดียว

ท่อน ๑	//----	มซลด	--รด	ทลซม	รมซม	ซลดร	----	มดรม	
	รมซม	ซลดร	ดรมร	มซลด	ลดรด	รมซล	//		
ท่อน ๒	//----	มซลด	-ด-ร	ดลดซ	--ลล	ดลซม	รมซม	ซลดร	
	มมซม	ซดรม	ซมลซ	-ม-ร	-ม-ร	-ด-ล	ดรดล	-ซ-ม	
	รดรม	-ซ-ล	//						

ตำนานเดี่ยวขิม
เพลงลาวแพน

ทางของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ชนก สาคริก

" ติ๊ก.. วันนี้คุณแม่จะต่อเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนให้ ลาวแพนทางนี้คุณแม่ได้จากคุณตาเพียงคนเดียวเท่านั้น ติ๊กรีบต่อไว้ เดี๋ยวคุณแม่จะลืมเสียก่อน"

...ผมยังจำประโยคคำพูดข้างบนของคุณแม่ได้ดีจนถึงทุกวันนี้ วันหนึ่งคุณแม่พูดกับผมก่อนที่จะทำพิธีไหว้ครูอย่างย่อแล้วเริ่มต่อเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนให้...

ปีนั้นคือปี พ.ศ.๒๕๐๗ ผมเพิ่งจะเริ่มเรียนตีขิมไปได้ไม่นานนัก จำได้ว่าเพิ่งต่อเพลงจระเข้หางยาว ๓ ชั้น จบใหม่ๆ คุณแม่ก็รีบต่อเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนให้ผมโดยเกรงว่าท่านจะลืมเสียก่อน คุณแม่เล่าว่าทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนทางนี้คุณพ่อของท่านคือท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ต่อไว้ให้กับท่านเพียงคนเดียวเท่านั้น โดยมีทั้งแนวการบรรเลงแบบ "คลอร้อง" และการบรรเลง "ทำนองเดี่ยว" คุณแม่ยังบอกอีกว่าเพลงนี้ท่านเองก็ไม่เคยต่อให้ใครนอกจากผมคนเดียว ดังนั้นจึงถือได้ว่าผมเป็นผู้สืบทอดเพลงลาวแพนทางนี้ใน "รุ่นที่ ๒" เป็นคนแรกและคนเดียวเช่นกัน

คุณแม่เป็นผู้นำผมเข้ามาสู่เส้นทางสายดนตรีไทย โดยท่านเป็นทั้งครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการความรู้ทางด้านดนตรีไทย และเป็นผู้สอนแนวทางการ

ประพฤติปฏิบัติตนตามแบบอย่างของนักดนตรีที่ดีให้แก่ผมตลอดมา ท่านจึงเปรียบเสมือน "ห่วงโซ่ความรู้ทางดนตรี" ซึ่งสืบทอดต่อมาจากบิดาของท่าน และได้ถ่ายทอดห่วงโซ่ชิ้นนั้นต่อมายังผม

คุณแม่เริ่มป่วยเป็นโรคเบาหวานเมื่ออายุประมาณ ๖๐ ปีแต่ท่านกลับมีชีวิตยืนยาวนานกว่าพี่น้องท้องเดียวกับท่านทุกคน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าตลอดระยะเวลาเส้นทางชีวิตอันยาวนานของท่านตั้งแต่เริ่มสัมผัสกับดนตรีไทยจนถึงอายุ ๙๔ ปี ๑ เดือน ๒ วัน ท่านอยู่กับเสียงดนตรีและทำหน้าที่สืบสานปณิธานของคุณพ่อของท่านมาโดยตลอด ผมเชื่อว่าการที่ท่านมีอายุยืนยาวขนาดนี้ส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะท่านมีดนตรีเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตวิญญาณมาโดยตลอด เนื่องจากที่บ้านของท่านเปรียบเสมือนเป็น "บ้านบาตรแห่งที่ ๒" เพราะเป็นที่ตั้งของมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะฯ จึงมีลูกศิษย์หลานศิษย์มาเรียนมาเล่นดนตรีกันอยู่เสมอมิได้ขาด สิ่งนี้ได้นำความชื่นอกชื่นใจมาให้กับคุณแม่ของผม ท่านจึงมีอายุยืนยาวและเปี่ยมไปด้วยคุณภาพชีวิตจนกระทั่งวาระสุดท้าย

วันนี้แม้ว่าคุณแม่จะจากผมไปแล้ว แต่ท่านได้มอบ **"มรดกความรู้ดนตรีไทย"** ไว้ให้แก่ผมมากมาย จึงเป็นภาระหน้าที่ของผมและลูกศิษย์หลานศิษย์ทุกคนที่จะต้องช่วยกันธำรงรักษามรดกนี้ไว้ เพื่อมอบให้กับผู้ที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต ในวาระที่จะต้องจัดทำหนังสือที่ระลึกในงานศพของคุณแม่ ผมจึงขอนำบทความเรื่อง **"ตำนานเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน"** มาลงพิมพ์ไว้เพื่อเป็นสาระความรู้สำหรับผู้ที่สนใจ และเป็นการแสดงความรำลึกอาลัยแด่คุณแม่ของผม ซึ่งถือได้ว่าท่านเป็น "คนแรก" และ "คนเดียว" ที่ได้รับการถ่ายทอดการบรรเลงเดี่ยวซิมเพลงลาวแพนทางนี้จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ (ศร ศิลปบรรเลง)

๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๕

ความเป็นมาของเพลงลาวแพน

เพลงลาวแพนเป็นเพลงที่นักดนตรีไทยนิยมนำมาบรรเลงเป็นเพลงเดี่ยวอวดฝีมือกันมากเพลงหนึ่ง ประวัติเดิมนั้นเล่ากันว่า เพลงนี้มีต้นเค้ามาจากเพลงที่นิยมร้องเล่นกันในหมู่เชลยชาวลาวที่ไทยกวาดต้อนมาจากเมืองเวียงจันท์ในสมัยตอนต้นๆ ของยุครัตนโกสินทร์ ท่วงทำนองเพลงนี้มีทั้งความอ่อนหวาน รำพึงรำพันและโศกเศร้าคละเคล้ากัน จะเห็นได้จากเนื้อร้องเดิมที่บรรยายถึงความยากลำบาก ทุกข์ระทมใจที่ต้องจากบ้านเมืองมาอยู่ในต่างแดน ต่อมานักดนตรีไทยเห็นว่าเพลงนี้มีท่วงทำนองแปลก ไพเราะน่าฟัง จึงนำมาปรุงแต่งท่วงทำนองเสียใหม่ให้เข้ากับอรรถรสของบทเพลงไทยที่มีสำเนียงลาว และเนื่องจากเค้าโครงของทำนองเพลงนี้มีลักษณะพิเศษซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้ความคิดปรุงแต่งท่วงทำนองให้แปรเปลี่ยนไปได้มากมายหลากหลายรูปแบบ จึงมีการคิดประดิษฐ์ทางเพลงที่แตกต่างกันออกไปหลายสำนวนด้วยกัน และเมื่อนำเพลงลาวแพนไปบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน ยิ่งทำให้แนวทางและสำนวนการบรรเลงเพลงนี้มีความไพเราะแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ดีท่วงทำนองส่วนใหญ่นั้นยังคงมีเอกลักษณ์ที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก เช่น ตอนท้ายเพลงจะต้องมีการบรรเลงด้วยท่วงทำนองที่สนุกสนานเร้าใจซึ่งเรียกกันว่า "ออกซุ้ม" ก่อนที่จะจบการเดี่ยว

เครื่องดนตรีในวงเครื่องสายที่นิยมนำเพลงลาวแพนมาปรุงทางเพื่อบรรเลงเดี่ยวอวดฝีมือกันนั้นที่สำคัญๆ ก็คงจะมี "จะเข้" และ "ขิม" เนื่องจากเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดดังกล่าว สามารถทำเสียงประสานกันในตัวเองให้มีท่วงทำนองคล้ายคลึงกับเสียงแคน จึงสามารถสื่อความหมายของบทเพลงให้ออกรสชาติเป็นสำเนียงลาวได้มากกว่า ซอด้วง ซออู้ หรือ ขลุ่ย

สมัยที่ผมยังเป็นเด็กมักจะได้ยินคุณพ่อของผม (พระมหาเทพกษัตรสมุห-เนื่อง สาคริก) ร้องเพลงลาวแพนให้ฟังบ่อยๆ ตอนขึ้นต้นผมจำเนื้อร้องไม่ได้ จำได้แต่ตอนท้ายเพลงที่ท่านร้องว่า

...บักไทยมันเฆี่ยน บักไทยมันเฮ้า จนหลังจนไหล่ของข้อยนี่ลาย...ต้องไปจับกบขาเหยียดๆ...อีกทั้งเขียดขายาวๆ...จับมาต้มกินกับข้าว โอ้เป็นกรรมของเรา เพราะว่าเจ้าเวียงจันท์... พอร้องจบ ดนตรีก็สวมรับแล้วจึงบรรเลงออกเดี่ยวทำนองเพลงลาวแพน

เมื่อพิจารณาจากเนื้อร้องนี้แล้วก็ดูจะมีเค้าสมจริงที่ว่าทำนองเพลงลาวแพนมีต้นกำเนิดมาจากพวกเชลยลาวจากเมืองเวียงจันท์นี่เอง แต่นักดนตรีไทยคงจะนำมาดัดแปลงและแต่งเติมเสียใหม่จนเป็นเพลงลาวแพนแบบของไทย

ประวัติของเพลงลาวแพนบางกระแสก็กล่าวว่าเพลงนี้น่าจะมีต้นเค้ามาจากการฟ้อนรำของชาวพื้นเมืองทางภาคเหนือหรือภาคอีสานของไทยที่เรียกว่า "ฟ้อนแพน" คือการฟ้อนรำเลียนแบบนกยูงที่กำลังแพนหางหรือคลี่หางกางออกมาเป็นรูปพัดอันสวยงาม ผู้ฟ้อนจะแต่งกายเลียนแบบนกยูงด้วย และทำนองเพลงที่ใช้ร้องหรือเป่าแคนประกอบการฟ้อนแพนนั้นมีสำเนียงลาวปนอยู่ จึงเรียกเพลงนั้นว่า **"ลาวแพน"** แต่ความจริงจะเป็นอย่างไรนั้นผมก็ไม่ทราบแน่ชัด เพียงแต่เคยได้ยินท่านผู้ใหญ่บางท่านเล่าให้ฟัง

ดังที่ได้เล่าไปแล้วว่าผมเพียงแต่เคยได้ยินคุณพ่อร้องส่งเพลงลาวแพนให้คุณแม่ (นางมหาเทพกษัตรสมุห-บรรเลง สาคริก) ดีดจะเข้รับเท่านั้น แต่ผมมาได้ทำนองเพลงลาวแพนจริงๆ ในภายหลัง เมื่อผมเริ่มหัดตีขิมได้ไม่นานนักซึ่งก็คือสาระเรื่องราวของ "ตำนานเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน" ทางของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่ผมตั้งใจจะบันทึกเอาไว้เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ทราบ

โน้ตขิม ~ เพลงลาวแพน (ทางเดี่ยว)

เพลงนี้ต่อจากคุณแม่หลังจากที่จบเพลงจะเข้หายยาวแล้ว เป็นทางที่ต่อจากคุณตา คุณแม่กลัวจะลืมเลยรีบต่อให้ โดยทำพิธีขอต่อในวันไหว้ครูก่อน เพลงชุดนี้มีหลายเพลงต่อกันให้บรรเลงจาก ช้าไปหาเร็วตามลำดับ คุณแม่บอกว่าทางนี้คุณแม่ได้คนเดียว เพราะคุณตาคิดให้ทันทีตอนที่ต่อเพลง

ทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนที่ผมจะเล่าให้ฟังต่อไปนี้เป็นทางเดี่ยวขิมที่คุณตาของผมคือท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ต่อให้กับคุณแม่ของผมเป็นพิเศษเพียงคนเดียวเท่านั้น คุณแม่ของผมเป็นบุตรสาวคนที่สองของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ ชื่อสกุลเดิมของท่านคือ บรรเลง ศิลปบรรเลง (เป็นบุตรคนรองจากคุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง ที่เป็นบุตรสาวคนโต) ต่อมาท่านแต่งงานกับคุณพ่อ (พระมหาเทพกษัตรสมุห-เนื่อง สาคริก) จึงเปลี่ยนชื่อนามสกุลมาเป็น "บรรเลง สาคริก"

สาเหตุที่คุณแม่ผมได้ต่อเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนจากคุณตานั้น ท่านเล่าให้ฟังว่าสมัยก่อนตอนที่อยู่บ้าน